

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DIYARBAKIR KÜLTÜRVARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No: 26.03.2022-455
Karar Tarihi ve No : 26.03.2022-11159
Dosya No : 21.03/282

Toplantı Yeri
DIYARBAKIR

Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Demirölçek Mahallesiinde bulunan tapulama harici alanda kalan, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli Zerzevan Kalesinde yer alan Tonoğlu Sarnıç'ın tesciline yönelik konunun değerlendirilmesine ilişkin; Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 04.05.2005 gün ve 257 sayılı I. Derece Arkeolojik Sit Alanı tescil kararı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 25.11.2020 gün ve 7960 sayılı yeni sit sınırları belirleme kararı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27..02.2025 gün ve 11107 sayılı rölöve projesinin yerinde incelenmesine ilişkin kararı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 25.02.2025 tarih ve E.3275010 sayılı uzman raporu, 21.02.2025 tarih ve 6400860 sayılı tescile yönelik görüş talep yazısı, Zerzevan Kalesi Kazı Başkanı Prof. Dr. Aytaç COŞKUN'un 14.03.2025 tarihli görüş yazısı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanının hazırladığı 24.03.2025 tarih ve E-3336714 sayılı dosya inceleme raporu okundu. Ekleri (tescil fişi) ve konuya ilişkin bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Demirölçek Mahallesiinde bulunan tapulama harici alanda kalan, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli Zerzevan Kalesi sınırları dahilinde yer alan Tonoğlu Sarnıç'ın 2863 sayılı Kanunun 6. Maddesi ile Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 4. Maddesinde belirtilen "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" niteliklerini gösterdiğinden, anılan Kanunun 7. Maddesi kapsamında, sınırları ekli koordinatlı krokide belirtildiği şekilde "I. (Birinci) Grup Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" olarak tesciline, hazırlanan tescil fişinin uygun olduğuna;

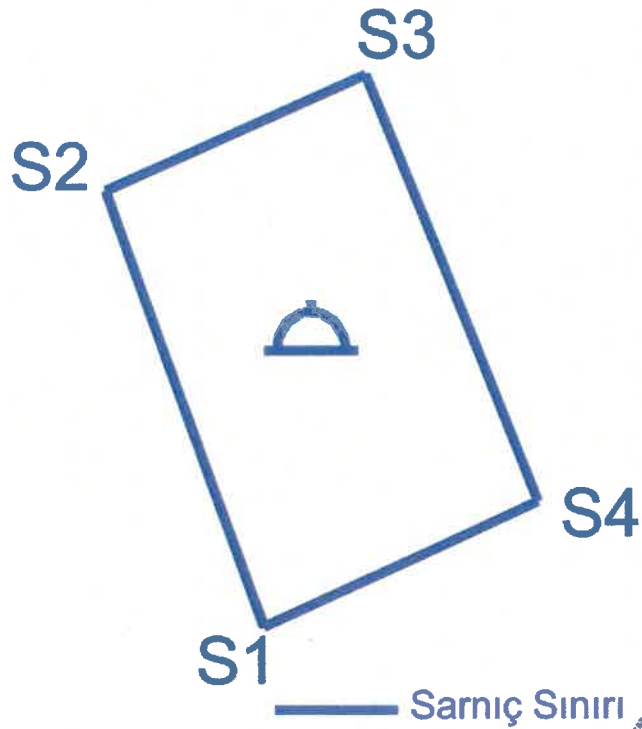
Tonoğlu Sarnıç'ın bulunduğu tapulama harici alanda yapılacak yeni bir sınırlandırma ve parsel ihdasında Tapu Müdürlüğünce "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmeliğinin" 8. maddesi gereğince şerh bırakılmak üzere Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne bildirilmesine;

Tonoğlu Sarnıç ve sit sınırları içerisinde yapılacak olan her türlü fiziki ve inşai (ifraz, tevhit, imar uygulaması dahil) uygulama öncesinde Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerektiğine karar verildi.

İli İlçesi Mahallesi Alan	DİYARBAKIR ÇINAR DEMİRÖLÇEK ZERZEVAN KALESİ TONOZLU SARNIÇ
------------------------------------	---

1/400

T.C.
Diyarbakır Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulunun
26.03.2025 tarih ve 11159
Sayılı Karar Eki dir.

ITRF-3-39 KOOR.

Nokta No	Y	X
S1	632365.347	4165192.767
S2	632356.888	4165216.008
S3	632370.742	4165222.142
S4	632380.036	4165199.447

Mehmet Emin EREN
Harita Mühendisi

İsmail Kocan

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)	ANIT	ENVANTER NO:
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		HARİTA NO:
İLİ: DİYARBAKIR	İLÇESİ: Çınar	MAHALLE/MEVKİ: Demirölçek	KORUMA DERECE
SOKAK VE KAPI NO:		KAD. : PAFTA: ADA: PARSEL:	ANITSAL 1 2 3
			ÇEVRESEL 1 2 3
ADI : Tonoğlu Sarnıç	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFİYE:

GENEL TANIM: Diyarbakır İli, Çınar İlçe sınırları içerisinde I. Derece Arkeolojik Sit olarak tescilli Zerzevan Kalesinin kuzeyinde yer almaktadır.

KORUNMUŞLUK DURUMU: Orta	TAŞIYICI YAPI: Orta	CEPHE DURUMU: orta	ÖRTÜ DURUMU: yok	İÇ YAPI DURUMU: orta	BEZEME DURUMU: -	RUTUBET DURUMU: -var
--------------------------	---------------------	--------------------	------------------	----------------------	------------------	----------------------

GÖZLEMLER: Korunması gerekli kültür varlığı özelliği göstermektedir.

BUGÜNKÜ SAHİBİ: Maliye Hazinesi

BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:

YAPILAN ONARIMLAR:

AYRINTILI TANITIM: Diyarbakır İli, Çınar İlçe sınırları içerisinde Mardin Karayolu üzerinde ve Çınar İlçesi'ne 17 km. uzaklıkta yüksekçe bir tepe üzerinde kurulmuş olan I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli Zerzevan Kalesi kesme bazalt taştan inşa edilmiştir. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, M.S. 300'lü yıllarda Sasaniler ile Romalılar arasında geçişi el geçirmek için yapılan uzun ve kanlı savaşlar sırasında, Mezopotamya'yı Diyarbakır ve Anadolu'ya bağlayan bir geçiş köprüsü diyebileceğimiz yola hâkim ve bu yolu kolaylıkla kontrol edebilecek yüksek bir tepede kurulmuştur.

Tonoğlu sarnıç; Kalenin kuzey kısmında kuzeye doğru kot farkının düştüğü bölümde, konut bölgelerinin güneydoğusunda yakın bir konumda yer almaktadır. Tonoğlu sarnıç ana kayaya oyularak şekillendirilmiş kenar duvarları ile kireç taşı ile kurulmuş tonozlarla örtülmüş iki gözden oluşmaktadır. Ana kayanın oyularak şekillendirilmesiyle yapılmış ana depo görevi üstlenen tonozlu sarnıç yaklaşık 11x22 m. boyutlarındadır. Ana kaya üzerine kare ve dikdörtgen formlarda büyük boyutlarda (50*90*70) düzgün kesme taşlarla inşaa edilmiş durumdadır.

TEKNİK BİLGİLER:	ISITMA SİSTEMİ:	
	KANALİZASYON:	
	SU:	
	ELEKTRİK:	

ÖZGÜN KULLANIMI:

Sarnıç

BUGÜNKÜ KULLANIMI:

Boş

ÖNERİLEN KULLANIMI:

Sarnıç

HAZIRLAYANLAR:

Neslihan ÖZKAN Mimar

Ayşe ÖZDEMİR ER Mimar

24.03.2025

KONTROL EDEN:

Emine KOCA

Bölge Kurulu Müdür V.

YAYIN DİZİNİ :

1- T.C.
2- Diyarbakır Kültür Varlıklarını
3- Koruma Bölge Kurulunun
4- 26.03.2025 tarih ve 11159
Sayılı Karar Eklidir.

EKLER :

RAPOR	X
FOTOĞRAF	X
RÖLÖVE PROJESİ	
RESTORASYON PROJESİ	
HARİTA	X
KROKİ	X
KİTABE	
VAKFİYE	

TESCİL : 11159
KARAR NO : 26.03.2025
KARAR TARİHİ : 26.03.2025

Handwritten signature and date: 26.03.2025

